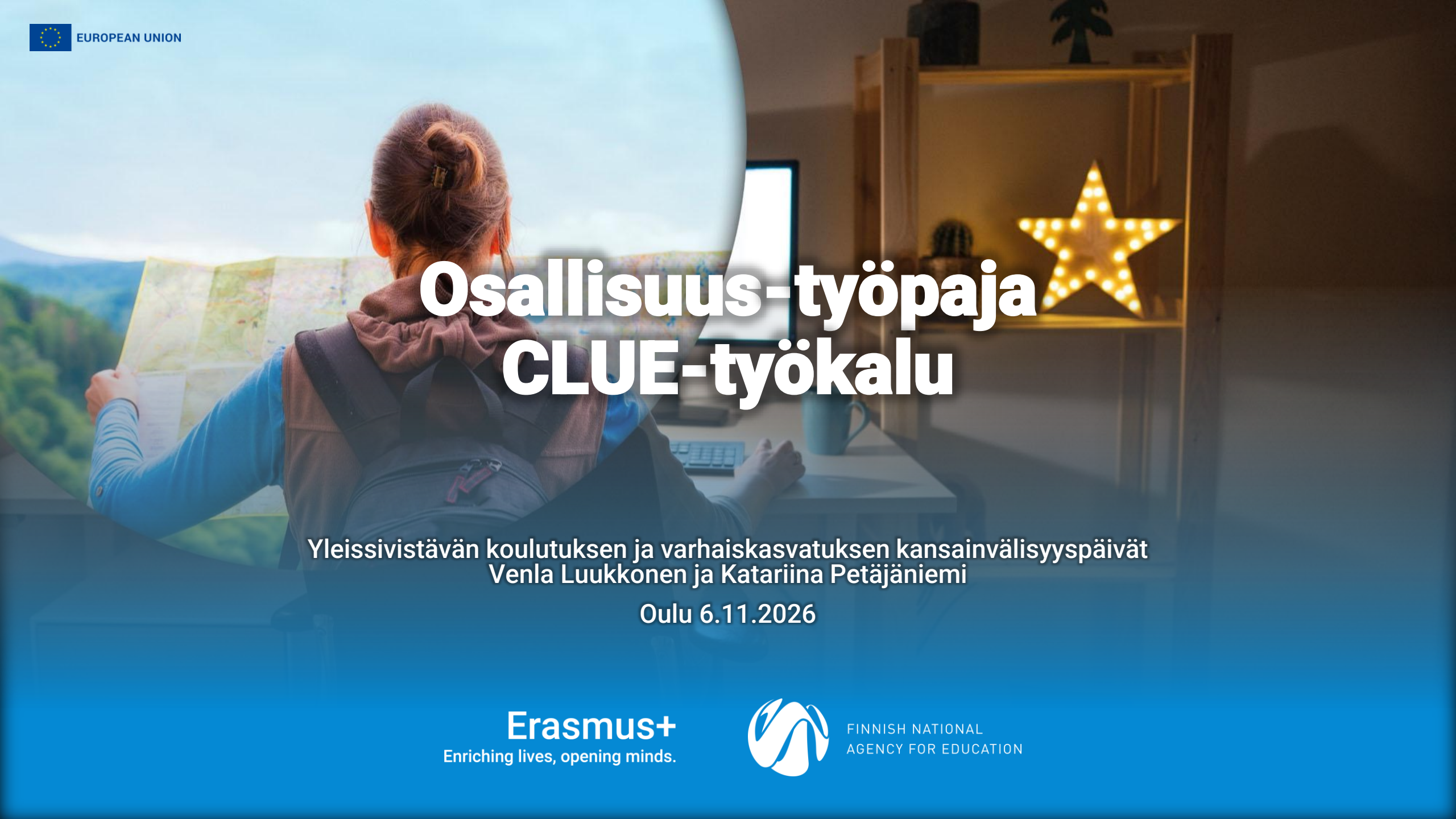

EUROPEAN UNION

Osallisuus-työpaja CLUE-työkalu

Yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen kansainvälisyyspäivät
Venla Luukkonen ja Katariina Petäjäniemi

Oulu 6.11.2026

Erasmus+
Enriching lives, opening minds.

FINNISH NATIONAL
AGENCY FOR EDUCATION

EUROPEAN UNION

1 / 4 How well are you informed about the inclusion and diversity strategic framework and programme support mechanism?

1. Are you acquainted with the Implementation guidelines – Erasmus+ and European Solidarity Corps Inclusion and Diversity Strategy and the non-exhaustive list of barriers persons with fewer opportunities can face?
2. Are you familiar with the provisions of the Erasmus+ Programme Guide regarding inclusion and diversity dimension in the education and training field?
3. Do you know the Erasmus+ financial and support mechanisms for addressing inclusion and diversity in projects?

1 / 4 Kuinka hyvin tunnet osallisuuden ja monimuotoisuuden strategisen viitekehyksen sekä ohjelman tarjoamat tukimekanismit?

1. Oletko perehtynyt toimeenpano-ohjeisiin – Erasmus+ -ohjelman ja Euroopan solidaarisuusjoukkojen osallisuutta ja monimuotoisuutta koskevaan strategiaan – sekä luetteloon esteistä, joita vähemmän mahdollisuuksia omaavat henkilöt voivat kohdata?
2. Oletko perehtynyt Erasmus+-ohjelmaoppaan säännöksiin, jotka koskevat inkluusiota ja monimuotoisuutta koulutuksen ja opetuksen alalla?
3. Tunnetko Erasmus+-ohjelman rahoitus- ja tukimekanismit, joilla edistetään osallisuutta ja monimuotoisuutta hankkeissa?

4. Are you aware of SALTO's or other stakeholders' tools and resources to make your events and project activities more inclusive (such as Planning of Inclusive Events, Inclusion Meter etc.)?

5. Do you have insights on other EU and international inclusion and diversity policies and documents that could help you when implementing Erasmus+ projects such as

- Communication from the Commission on Achieving the European Education Area by 2025
- UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities
- 2030 UN Agenda for Sustainable Development ?

4. Oletko tietoinen SALTO:n tai muiden sidosryhmien työkaluista ja resursseista, joiden avulla voit tehdä tapahtumistasi ja hanketoiminnastasi osallistavampia (kuten *Planning of Inclusive Events*, *Inclusion Meter*)?

5. Onko sinulla tietoa muista EU:n tai kansainvälisen tason osallisuutta ja monimuotoisuutta koskevista linjauksista ja asiakirjoista, joista voisi olla hyötyä Erasmus+-hankkeiden toteuttamisessa, esimerkiksi

- komission tiedonanto eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamisesta vuoteen 2025 mennessä
- YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus
- YK:n Agenda 2030 kestävän kehityksen edistämiseksi?

EUROPEAN UNION

2 / 4 Is your Erasmus+ project welcoming?

1. Is it understood that anyone (staff / learners) can experience barrier/s to learning and participation?
2. Is the Erasmus+ project team (coordinator, staff, leadership) welcoming all staff / learners irrespective of their barriers, and striving to remove them (see Implementation guidelines – Erasmus+ and European Solidarity Corps Inclusion and Diversity Strategy and the proposed list)?
3. Can learners participate in project activities in accordance with their needs (for example, learners participate in project activities in clothes appropriate to their religious beliefs, dietary requirements and accessibility of wheelchairs is considered, a calendar of religious holidays of learners is observed and, when possible, taken into consideration before planning the activity / mobility etc.)?
4. Is information about the Erasmus+ project accessible to all learners in your organisation when needed (for example, being translated into Braille, audio recorded, presented in sign language / large print / easy-to-read and easy-to-understand language, using alternative and augmentative communication (AAC) etc.)?

2 / 4 Onko Erasmus+ -hankkeesi osallistava?

1. Ymmärretäänkö hankkeessa, että kuka tahansa (henkilöstö tai oppijat) voi kohdata oppimiseen ja osallistumiseen liittyviä esteitä?
2. Toivottavatko Erasmus+ -hanketiimin jäsenet (koordinaattori, henkilöstö ja johto) kaikki henkilöstön jäsenet ja oppijat tervetulleiksi heidän mahdollisista esteistään riippumatta, ja pyrkivätkö he aktiivisesti poistamaan näitä esteitä? (Ks. *Erasmus+ ja Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelmien osallisuus- ja monimuotoisuusstrategian toimeenpano-ohjeet* sekä ehdotettu esteiden luettelo.)
3. Voivatko oppijat osallistua hankkeen toimintoihin omien tarpeidensa mukaisesti? Esimerkiksi voivatko he osallistua uskonnollisen vakaumuksensa mukaisessa vaatetuksessa, huomioidaanko erityisruokavaliot ja pyörätuolien esteetön käyttö, sekä otetaanko uskonnolliset juhlapäivät mahdollisuuksien mukaan huomioon toimintojen ja liikkuvuusjaksojen suunnittelussa?
4. Onko Erasmus+ -hanketta koskeva tieto tarvittaessa kaikkien organisaation oppijoiden saavutettavissa? Esimerkiksi tarjoamalla tietoa pistekirjoituksella, äänitallenteina, viittomakielellä, suurikokoisena tekstinä, selkokielellä tai hyödyntämällä vaihtoehtoisia ja täydentäviä kommunikaatiomenetelmiä (AAC).

5. Are project results and outcomes designed to benefit learners rather than to impress NA and other inspections?

6. Do staff and / or learners involved in the project feel personally committed to and have ownership over the project contents, outcomes and results?

7. Do learners have the possibility to express their concerns and propose actions to involve those who might face exclusion and discrimination?

8. Are all learners equally valued within the organisation and have the same opportunities to be represented within the Erasmus+ project?

9. Do learners feel good / fulfilled and more confident when working on the Erasmus+ project?

5. Suunnitellaanko hankkeen tulokset ja tuotokset ensisijaisesti oppijoiden hyödyksi eikä kansallisen toimiston (NA) tai muiden tarkastusten vakuuttamiseksi?

6. Kokevatko hankkeeseen osallistuvat henkilöstön jäsenet ja/tai oppijat henkilökohtaista sitoutumista hankkeeseen, ja kokevatko he omistajuutta sen sisällöistä, tuotoksista ja tuloksista?

7. Onko oppijoilla mahdollisuus tuoda esiin huolenaiheitaan ja ehdottaa toimenpiteitä niiden henkilöiden osallistamiseksi, jotka saattavat kohdata syrjäytymistä tai syrjintää?

8. Arvostetaanko kaikkia oppijoita organisaatiossa yhdenvertaisesti, ja onko heillä yhtäläiset mahdollisuudet tulla edustetuiksi Erasmus+ -hankkeessa?

9. Kokevatko oppijat voivansa hyvin, saavansa onnistumisen kokemuksia ja vahvistuvansa hankkeeseen osallistumisen myötä?

3/4: Is your Erasmus+ project designed and implemented to support inclusion and diversity?

1. Does the project create enough opportunities for learners to express their uniqueness and strengths, relevant to the project objective?
2. Do project materials reflect the background, experience and interests of all staff / learners?
3. Are participants (learners or staff) encouraged to foster collegiality and solidarity within the project?
4. When drafting selection criteria for participation in a mobility, are you open to all learners, not only to those with preferred criteria, such as good grades, good behaviour etc.?
5. Are learners participating in drafting selection criteria for attending Erasmus+ project mobility?

3/4: Onko Erasmus+-hankkeenne suunniteltu ja toteutettu tukemaan osallisuutta ja moninaisuutta?

1. Tarjoaako hanke oppijoille riittävästi mahdollisuuksia ilmaista omaa yksilöllisyyttään ja vahvuuksiaan hankkeen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla?
2. Heijastavatko hankkeen materiaalit kaikkien henkilöstön jäsenten ja oppijoiden taustoja, kokemuksia ja kiinnostuksen kohteita?
3. Kannustetaanko osallistujia (oppijoita tai henkilöstöä) edistämään kollegiaalisuutta ja yhteisvastuuta hankkeen aikana?
4. Oletteko liikkuvuusjaksojen osallistujavalintakriteerejä laatiessanne avoimia kaikille oppijoille ettekä ainoastaan niille, jotka täyttävät tietyt suosituiksi katsotut kriteerit, kuten hyvät arvosanat tai hyvä käytös
5. Osallistuvatko oppijat Erasmus+-liikkuvuusjaksojen osallistujavalintakriteerien laatimiseen?

6. Are learners actively involved in shaping their mobilities and other project activities, such as information, evaluation and promotion?

7. Is assistive technology used in the project, such as speech recognition, translators, programmes to support learners who experience difficulties in writing etc.)?

8. Do staff avoid conforming to stereotypical roles in project implementation (for example, according to gender, sexual orientation, religion, skin colour, nationality etc.)?

9. Do Erasmus+ coordinators, staff and leadership collaborate well and frequently and have a joint commitment to addressing inclusion and diversity in mobilities?

10. Does school / organisation mobilise different resources (internal /external) to support inclusion and diversity?

11. Are staff / learners supported before, during and after the project through other specific measures not listed before?

6. Ovatko oppijat aktiivisesti mukana suunnittelemassa omia liikkuvuusjaksojaan ja muita hankkeen toimintoja, kuten tiedottamista, arviointia ja tulosten levittämistä?

7. Hyödynnetäänkö hankkeessa avustavaa teknologiaa, kuten puheentunnistusta, käännösohjelmia tai kirjoittamisen vaikeuksia kokevia oppijoita tukevia ohjelmia?

8. Välttääkö henkilöstö hankkeen toteutuksessa stereotyyppisten roolien vahvistamista (esimerkiksi sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen, uskonnon, ihonvärin tai kansallisuuden perusteella)?

9. Tekevätkö Erasmus+-koordinaattorit, henkilöstö ja johto tiivistä ja säännöllistä yhteistyötä, ja ovatko he yhteisesti sitoutuneet edistämään osallisuutta ja moninaisuutta liikkuvuuksissa?

10. Hyödyntääkö oppilaitos tai organisaatio erilaisia sisäisiä ja ulkoisia resursseja osallisuuden ja moninaisuuden tukemiseksi?

11. Tuetaanko henkilöstöä ja/tai oppijoita ennen hanketta, sen aikana ja sen jälkeen myös muilla erityistoimilla, joita ei ole mainittu edellä?

4/4: Are you an inclusive Erasmus+ coordinator?

1. Are you aware of the challenges associated with inclusion and diversity?
2. Do you recognise your biases and strive to change them?
3. Are you open to different ideas and opinions that your colleagues participating in the Erasmus+ project might have?
4. Do you actively shape an atmosphere in Erasmus+ project where colleagues and / or learners can openly communicate and explore differences, ensuring they feel respected and included?

4/4: Oletko inklusiivinen Erasmus+-koordinaattori?

1. Oletko tietoinen osallisuuteen (inklusiivisuuteen) ja moninaisuuteen liittyvistä haasteista?
2. Tunnistatko omat ennakkoluulosi ja pyritkö muuttamaan niitä?
3. Oletko avoin erilaisille näkemyksille ja mielipiteille, joita Erasmus+-hankkeeseen osallistuvilla kollegoillasi saattaa olla?
4. Edistätkö aktiivisesti Erasmus+-hankkeessa ilmapiiriä, jossa kollegat ja/tai oppijat voivat avoimesti keskustella ja tarkastella erilaisuutta siten, että he kokevat tulevansa arvostetuiksi ja osallisiksi?

5. Do you speak up when colleagues (including leadership) behave disrespectfully towards others (staff / learners) and exclude them?

6. Do you strive to show attentiveness, empathy and sensitivity towards your colleagues / learners?

7. Are you open to further enhancing your communication and other skills to work on a sensitive topic with staff / learners with fewer opportunities?

8. Do you perceive yourself as a contributor to the change in fostering inclusion and diversity within Erasmus+?

5. Puututko tilanteisiin, joissa kollegat (mukaan lukien johto) kohtelevat muita (henkilöstöä tai oppijoita) epäkunnioittavasti tai sulkevat heitä ulkopuolelle?

6. Pyritkö osoittamaan kollegoillesi ja/tai oppijoille huomaavaisuutta, empatiaa ja herkkyyttä?

7. Oletko valmis edelleen kehittämään viestintä- ja muita taitojasi, jotta voisit käsitellä sensitiivisiä aiheita sellaisten henkilöstön jäsenten tai oppijoiden kanssa, joilla on muita vähemmän mahdollisuuksia?

8. Koetko olevasi mukana edistämässä muutosta, joka vahvistaa osallisuutta ja moninaisuutta Erasmus+-toiminnassa?

Lisämateriaalia

- Ohjelmaopas
- Erasmus+ -ohjelman ja Euroopan solidaarisuusjoukkojen osallisuus- ja moninaisuusstrategia
- YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus (CRPD)
- SALTO - Inclusion and diversity in education verkkosivut
- Saavutettavan tapahtuman järjestämisen oppaita:
    - SALTO tapahtumajärjestämisen opas
    - Inkluusio mittari yön yli kestävien aktiviteettien järjestämiseen